Редакційна колегія:
БАКАЄВ Л.О.,
доктор економічних наук, професор,
заступник директора Інституту світової економіки
і міжнародних відносин НАН України;
БІЛОУСОВ М.М.,
доктор історичних наук, професор Дипломатичної академії
України при Міністерстві закордонних справ України;
ВІДНЯНСЬКИЙ С.В.,
доктор історичних наук, професор, завідувач відділу
всесвітньої історії та міжнародних відносин
Інституту історії НАН України;
ГАЛЬЧИНСЬКИЙ А.С.,
доктор економічних наук, професор;
ГОРІН О.О.,
кандидат історичних наук,
заступник Міністра закордонних справ України;
ГУБЕРСЬКИЙ Л.В.,
доктор філософських наук, професор, академік НАН України,
ректор Київського національного університету
імені Тараса Шевченка;
ГУМЕНЮК Б.І.,
доктор історичних наук, професор, ректор Дипломатичної
академії України при Міністерстві закордонних справ України;
КОПЕЛЬ О.А.,
доктор історичних наук, професор Інституту міжнародних
відносин Київського національного університету
імені Тараса Шевченка;
КОПИЛЕНКО О.Л.,
доктор юридичних наук, професор, академік Академії правових
наук України,член-кореспондент НАН України, директор
Інституту законодавства Верховної Ради України;
КУЛЬЧИЦЬКИЙ С.В.,
доктор історичних наук, професор, зав. відділом
Інституту історії України НАН України;
МАНЖОЛА В.А.,
доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри
міжнародних відносин і зовнішньої політики Інституту
міжнародних відносин Київського національного університету
імені Тараса Шевченка;
МОТИЛЬ О.Дж.,
професор політології, заступник директора Університету
Рутгерс (Нью-Джерсі, США);
ПАЗЕНОК В.С.,
доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН
України, академік Української академії політичних наук;
ПОДАЛЯК Н.Г.,
доктор історичних наук, професор Дипломатичної академії
України при Міністерстві закордонних справ України;
ТАУКАЧ О.Г.,
головний редактор журналу;
ЦІВАТИЙ В.Г.,
кандидат історичних наук, доцент, перший проректор
Дипломатичної академії України при Міністерстві
закордонних справ України;
ШКЛЯР Л.Є.,
доктор політичних наук, професор, заступник голови ВАК.

Рекомендовано до друку Вченою радою Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України протокол № 4 від 27 травня 2009 року.

НАД НОМЕРОМ ПРАЦЮВАЛИ:
Ольга Таукач, Юлія Валєєва, Володимир Семенов, Леся Савчин, Лариса Аврамчук, Валерій Гришаков, Ірина Роговенко.

Позиція авторів не завжди збігається з позицією редакції.
Усі права захищені. Передрук матеріалів без посилання на "Зовнішні справи" не дозволяється. Редакція не несе відповідальності за зміст рекламних оголошень.

"Зовнішні справи", науковий журнал
квітень–травень 2009, № 4-5. Виходить щомісяця.
Засновники – Міністерство закордонних справ України, Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України, Державне підприємство "Журнал Міністерства закордонних справ України "Політика і час".
Адреса редакції: 01018, м. Київ, Михайлівська площа, 1.
Телефон/факс: 38 044 279 39 18
Електронна пошта: o.taukach@mfa.gov.ua
www.uaforeignaffairs.com
Видавець: ДП "Політика і час"
Реєстраційне свідоцтво КВ № 14838-3809 ПР
від 29 грудня 2008 р.
Друк: ТОВ "Вістка".
Тираж 1000 примірників.
Відпускна ціна редакції – 10 гривень.
Передплатний індекс: 74402.
"Зовнішні справи", 2009.

На наших обкладинках:
1 стор. – малюнок Олега Дергачова, учасника міжнародного конкурсу карикатуристів «Карлюка» (м. Полтава)

КОЛОНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Мушу вибачитися перед нашими читачами і авторами. Попри всі докладені зусилля, наприкінці червня ми спромоглися видати лише весняний здвоєний квітнево-травневий номер „Зовнішніх справ". Працюючи над ним, мимоволі переймалися питанням взаємопроникнення та взаємовпливів справ зовнішніх і внутрішніх, починаючи від кількамісячної відсутності кандидатури на посаду Міністра закордонних справ, яка мала бути внесена Президентом і підтримана парламентом України, та завершуючи проблемою фінансування нашого видання. Із сумом доводиться констатувати правоту того, хто від початку світової економічної кризи стверджував, що якби це лихо не сталося, ми самі його й вигадали б, і організували, адже так зручно списувати на глобальні катаклізми локальні помилки та власну глупоту.

Журнал „Зовнішні справи" розпочинає свою історію від січня 1941 року – тоді він мав назву „Блокнот агітатора", пізніше – „Під прапором ленінізму", із 1991 року – „Політика і час", і, нарешті, від серпня 2007 року – „Зовнішні справи". Упродовж майже 70-річну історію часопису був лише один чорний період, під час якого журнал не виходив, – роки окупації Києва фашистами.

Затягло хмарами наш зовнішньосправний небосхил і нині. Через те, що власник підприємства-видавця журналу – держава, ми практично позбавлені можливості залучити грантівські кошти на його друк. Міжнародні благодійні фонди, як правило, підтримують грошима недержавні громадські організації. Українських меценатів нам поки що зацікавити не вдалося – або часи не ті, або фахова зосередженість журналу виключно на зовнішньополітичних справах заважає. Розраховувати ж на державне фінансування, закладене у бюджет і погоджене з усіма інстанціями минулого року, схоже, у 2009-му не доводиться. Криза.

Тож у нас залишилося лише двоєдине джерело матеріальної та моральної підтримки – наш Передплатник і наш Автор.

Уклінна подяка за ваші розумну терплячість і мудре розуміння.

Один із мудро-розумних на запитання: „А що знаходиться у кінці тунелю? – відповів, – там немає ні входу, ні виходу. Там є люстерко, що просто віддзеркалює світло, яке випромінює той, хто йде".

Читаймося!

Наш передплатний індекс 74402

Передплатити „Зовнішні справи" ви можете у наших партнерів:

· ДП „Преса" Тел./факс: +38 (044) 289-07-74

· ТОВ „НВП „Ідея", вул. Артема, 84, м. Донецьк Тел. +38 (062) 304-20-22

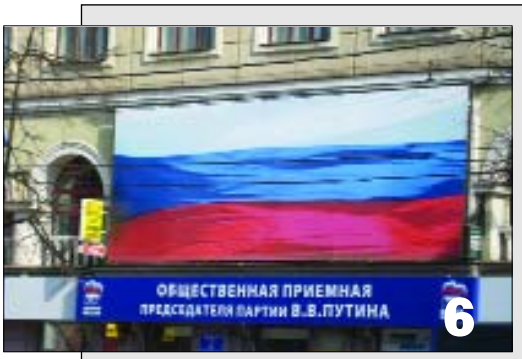
· ООО Фірма „Періодика" Тел.+ 38(044) 550-94-51, +38 (044) 550-41-33, через термінали самообслуговування мережі "24 nonstop" та в мережі Інтернет на сайті www.epodpiska.com

· АТЗТ „Самміт" Тел. +38 (044) 280-47-45,

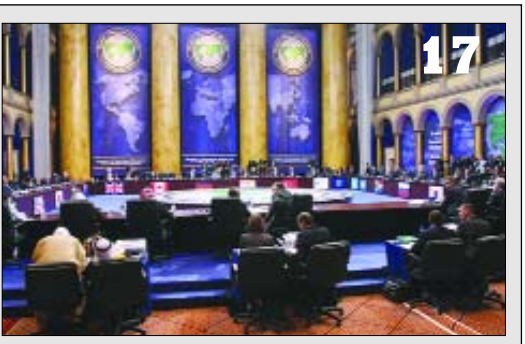
або придбати вроздріб у редакції журналу „Зовнішні справи" за адресою: 01025, м. Київ-25, вул. Велика Житомирська, 2. Тел./факс: +38 (044) 279-39-18.

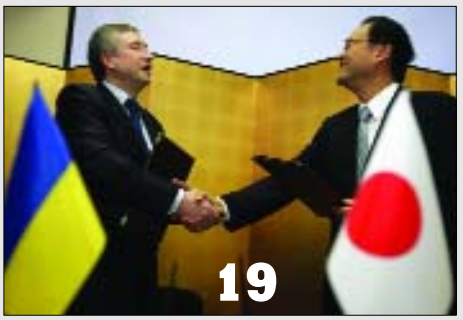
Відпускна ціна видання – 10 гривень.

ЗМІСТ

ПОЛІТИКА

5 "Рада Європи – наступні шістдесят років"

ПОЛІТИКА. Дискусійний клуб

6 Російська гуманітарна стратегія для пострадянського простору

11 ЦСКП – майданчик для діалогу між Україною та Росією

13 Стратегічний старт нової американської адміністрації

17 Глобальним викликам – солідарна відповідальність

ДИПЛОМАТІЯ

19 Україна під дугою свободи і процвітання

22 Через усвідомлення історичної пам'яті

ІНТЕГРАЦІЯ

26 Зовнішній аудитор ОБСЄ

БЕЗПЕКА

30 НАТО – повернення до першооснов

33 На шляху до євроатлантичної інтеграції

36 Хто збудує спільний Кавказький дім?

ЕКОНОМІКА

40 Україна під уламками світової фінансової піраміди

ЕНЕРГЕТИКА

45 Етанол як стратегічна складова енергетичної політики США

49 На роздоріжжі відносин України – ЄС

ДОСЛІДЖЕННЯ

53 Економічні союзи Європи і Америки

ОСВІТА

57 Between Lukashenko and Soros—The Geopolitics of the European Humanities University

5 o'clock

59 Українська поезія – корейською

60 Алея Братерства

КУЛЬТУРА

62 Поляки та українці: шлях до примирення

Україна під уламками світової фінансової піраміди

(частина II)

Борис ГУМЕНЮК,
професор, ректор Дипломатичної академії України при МЗС України,
Надзвичайний і Повноважний Посол України

Водночас, глибока українська криза, яка на даний час посилюється й ускладнюється впливом світової фінансово-економічної кризи, зумовлена насамперед серйозними внутрішніми причинами, котрі виходять далеко за межі фінансових проблем, які переросли в економічний спад виробництва, зростання безробіття, зниження рівня життя широких верств населення.

Зокрема, впродовж тривалого періоду в Україні посилено форсувалася політика на підвищення грошових доходів населення, яка не враховувала показників зростання продуктивності праці й яка зовсім не брала до уваги можливостей товарного забезпечення, насамперед продовольством та іншими товарами народного споживання. У 2007 році, порівняно з 2000 роком, доходи населення зросли в 4,8 разу, водночас як виробництво товарів народного споживання – тільки вдвічі, а продуктивність суспільної праці (ВВП на душу населення) – лише в 1,8 разу. Ця, так звана, економічна політика спровокувала зростання інфляції, завдяки якій мільйони людей і особливо найбідніші верстви населення виявилися ошуканими. Ситуація ускладнювалася й тим, що підвищення цін на продукцію головних монополістів промисловості, зокрема, у сільському господарстві та сфері послуг, не ефективно контролювалася та не припинялося українською владою. Ціни виробників зростали швидше за споживчі.

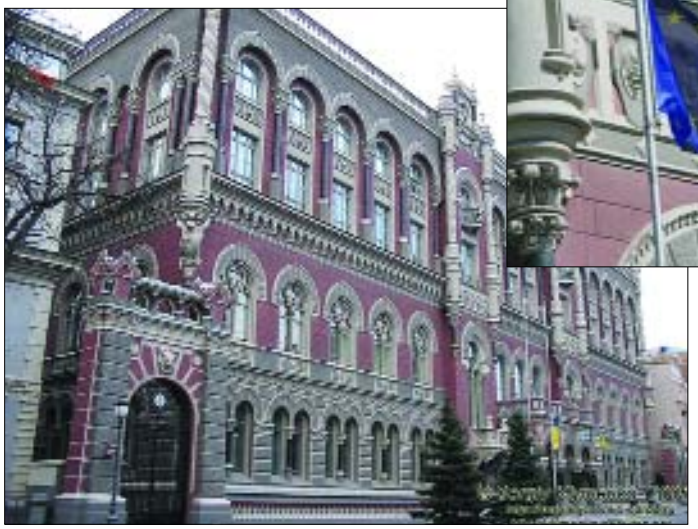
Серйозним чинником економічної кризи в Україні стало й системне небезпечне наростання від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі, яке до кінця 2008 року перевищило 20 млрд. доларів США. Вступ до СОТ було дискредитовано: основні принципи вказаної організації, які передбачають сприяння експортерам, були підмінені створенням тепличних умов для імпортерів, нібито для боротьби з інфляцією. Відмова держави від захисту внутрішнього ринку та підтримки українського виробника призвела до того, що в Україну почали завозитися товари народного споживання, промислову продукцію, тоді як вітчизняна продукція не знаходила збуту. Наприклад, тільки за дев'ять місяців 2008 року в країну було поставлено близько 8,5 млн. тонн коксівного вугілля, майже половину обсягу, видобутого в країні, тоді як на складах вугільних шахт тільки Донецької області на той час накопичилося понад 1 млн. тонн вугілля.

Прискоренню припливу імпорту сприяв також і споживчий бум, створений на основі необґрунтованого зростання доходів і споживчого кредитування в основному за рахунок безконтрольних іноземних позик комерційних банків. Тут теж позначилася передчасна відкритість наших ринків для експансії іноземних спекулятивних капіталів. У складі імпорту переважали автомобілі, побутова техніка та інші подібні товари, які виробляються і в Україні також. Усе це спричинило небезпечне наростання боргів, збільшення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі, придушення вітчизняних виробників.

В економіку України безконтрольно ринулися іноземні позики. У першому півріччі 2008 року сума корпоративного боргу сягнула майже 85 млрд. дол., що в 2,2 разу перевищує державні

резерви. Надмірне залучення зовнішнього позикового капіталу мало своїм наслідком посилення вразливості економіки нашої держави, що відразу ж запустило маховик дестабілізації фінансової системи, щойно кон'юнктура світових товарних ринків погіршилася, а світова кредитна криза поширилася на країни Східної Європи. Розмір валового зовнішнього боргу України станом вже на 1 грудня 2008 року розрахунково становив близько 74,6% від ВВП. За результатами ж емпіричних досліджень, оптимальний рівень зовнішнього боргу, який гарантує збереження фінансової стабільності та позитивно впливає на темпи економічного зростання, повинен не перевищувати 35% від ВВП.

Світова фінансова криза перекрила можливості перепозичати, поставивши українські банки й підприємства-позичальники перед загрозою дефолту. Останній кредит МВФ у розмірі 16,45 млрд. дол. США призначений, вочевидь, для того, щоб швидше повернути борги за минулі іноземні позики. Україні залишаться тільки витрати з його обслуговування та невигідні умови, які змушуватимуть підвищувати податки, продавати землю, відмовляючись при цьому збільшувати заробітну плату працівникам і т. ін.

Безперешкодне залучення зовнішніх позик і активізація іноземних банків на кредитному ринку України стали чинниками стрімкого зростання банківських кредитів. Станом на 1 листопада 2008 року сума банківських кредитів, наданих в економіку, сягнула 63,9% від ВВП. Для України, виходячи з розміру середньостатистичних доходів, рівноважний рівень банківських вимог за кредитами має становити 37% від ВВП, що в 1,7 разу менше від поточного рівня [13].

Згідно з дефініціями фінансових криз, які застосовуються у світовій практиці, Україна вже пройшла початковий етап валютної кризи і увійшла у так звану кризу банківську. При цьому валютна криза розглядається як процес вилучення міжнародних резервів, втрати вартості національної валюти більш як на 25% і зміни валютного режиму, а системна банківська криза – як процес ерозії банківського капіталу, масового вилучення депозитів, скорочення кредитної діяльності банків і масштабного втручання держави в діяльність банків.

Необхідність виконання накопичених зобов'язань за умов скорочення зовнішнього фінансування роблять дедалі актуальнішими проблеми стабільності платіжного балансу та уникнення глибокого економічного спаду. Адже заради розрахунків із кредиторами підприємства-позичальники змушені будуть скорочувати витрати на ведення бізнесу й вилучати власні обігові кошти. В історичній ретроспективі зміна напряму руху іноземного капіталу оберталася для країн-позичальниць скороченням ВВП у середньому на 10%.

Які ж чинники стали передумовою виникнення кризових явищ на кредитно-фінансовому ринку України? Насамперед, це поєднання значного дефіциту поточного рахунку із скороченням залучення іноземних інвестицій і кредитів. За таких умов в Україні, як вже зазначалося, формується від'ємне сальдо платіжного балансу, що веде до вилучення міжнародних резервів і породжує значний тиск на курс національної валюти.

Погіршення цінової кон'юнктури на світових товарних ринках обернулося для економіки України скороченням експортної виручки, зменшенням дохідної частини бюджету, виникненням ускладнень із обслуговуванням зовнішніх і внутрішніх кредитів у підприємств-експортерів.

Відплив іноземного капіталу, втеча від національної валюти і вилучення депозитів з банківської системи стали причиною дестабілізації фінансового ринку України і призвели до виснаження фінансового потенціалу економічного розвитку нашої держави.

Зниження курсу національної валюти за наявності значних валютних дисбалансів у банківському секторі, зменшення реальних доходів населення та погіршення фінансового стану підприємств призвели до зниження якості банківських активів, а вилучення внутрішніх депозитів і скорочення зовнішніх запозичень – до звуження пасивної бази банківських установ.

Продовження світової кредитної кризи та істотна присутність іноземного капіталу на ринку банківських послуг України зумовлюють можливість імпорту фінансової нестабільності іноземними банками. Частка банків з іноземним капіталом у активах банківської системи наближається до 50%, а чиста зовнішня позиція України відносно міжнародних банків становить 9,5% від ВВП. Юридично, транснаціональні банки не несуть відповідальності за зобов'язаннями дочірніх структур і в кризові часи можуть надавати їм підтримку, керуючись лише мотивами збереження репутації материнського банку. На сьогодні, більшість материнських банків, присутніх на фінансовому ринку України (особливо шведські, італійські та австрійські), внаслідок негативного впливу глобальних кредитних чинників вимушені зменшувати кредитування власних дочірніх структур. Такий стан речей підвищує вірогідність можливої «жорсткої посадки» української економіки.

Поширення міжнародних «ефектів зараження» на економіку України відбувається також внаслідок так званих загальних шоків: падіння світових цін на металопродукцію та підвищення спредів за борговими зобов'язаннями країн із ринками, що формуються, підривають фінансовий стан національних виробників і погіршують можливості обслуговування ними зовнішньоборгових зобов'язань; торговельних шоків: стагнація економік великих торго-

вельних партнерів України зменшує попит на товари національного експорту, що, у свою чергу, призводить до відпливу капіталів і падіння цін на внутрішні активи, та фінансових шоків: кризи у провідних країнах світу змушують міжнародних інвесторів реструктурувати власні портфелі, виходячи з вимог ліквідності, ризик-менеджменту тощо. За умов загального зниження цін на активи інвестори воліють «скидати» найменш надійні активи з найбільш волатильною дохідністю. На українську економіку впливають й зовнішні інформаційні ефекти: валютна криза в одній країні «надсилає сигнал» спекулянтам про можливість девальвації валюти країни із схожими макроекономічними характеристиками. Так, зокрема, девальвація валют східноєвропейських країн надала поштовх до проведення спекулятивних атак на гривню.

Надмірне прийняття ризиків банками і підприємствами України можливо пояснити недієздатністю дисциплінуючих механізмів ринку і слабкістю системи регулювання. Свою роль відіграла також неефективність систем внутрішнього корпоративного управління.

Неадекватна система регулювання діяльності банків істотно посилювала їх вразливість до валютних, кредитних ризиків і ризиків пролонгації боргу. Слабко керовані процеси надання валютних кредитів позичальникам без джерел валютної виручки і довгострокових кредитів за рахунок короткострокових зобов'язань, неадекватність резервів під кредитні ризики і недокапіталізованість банківських установ поставили банківську систему на межу краху після девальвації гривні та подорожчання зовнішніх ресурсів.

Отже, нездорове макроекономічне середовище, слабкість корпоративного сектора економіки перед негараздами світових ринків і негативний вплив глобальних чинників запустили маховик дестабілізації фінансової системи України, який з часом дедалі більш болісно і з наростаючою швидкістю травмуватиме ключові сфери життєдіяльності нашого суспільства. Дедалі більш уживанішим серед українського політикуму, в першу чергу представників Партії регіонів – діючої парламентської опозиції, стає слово дефолт.

Що ж таке дефолт та чим його настання загрожує українському суспільству? Дефолт (від англ. „default" – невиконання зобов'язань) – це порушення платіжних зобов'язань позичальника перед кредитором, нездатність проводити своєчасні виплати з боргових зобов'язань або виконувати інші умови договору позики. У широкому сенсі слова цим терміном позначають будь-які види відмови від боргових зобов'язань. Розрізняють такі три види дефолтів: дефолт за банківськими боргами, дефолт за зобов'язаннями в національній валюті, дефолт за зобов'язаннями в іноземній валюті.

З настанням дефолту боргова «гумова бульбашка» лопає. Наступний крок – реструктуризація боргів – зазвичай веде до їх часткового списання, а отже, до значних втрат для тих, хто купував ці зобов'язання за високою ціною й не встиг їх вчасно перепродати. На цьому цикл дефолту закінчується. Саме за таким сценарієм відбувалися останні гучні дефолти – таїландський (1997 рік), російський (1998 рік) та аргентинський (2001 рік).

Крім повномасштабного дефолту, держави-боржники (особливо обтяжені великими внутрішніми боргами) часто замість відмови обслуговувати борг вдаються до девальвації національної валюти. Цей захід фактично аналогічний «частковому дефолту» за внутрішнім боргом. Так, зокрема, вчинили Аргентина в 1991 році, Мексика в 1994-му, Індонезія і Південна Корея в 1997-му. Непоодинокі й випадки одночасного дефолту і девальвації, як це було під час російської та аргентинської криз.

Найнегативнішим наслідком оголошення дефолту для будь-якої держави є значне та тривале в часі погіршення її іміджу на міжнародній арені, як непередбачуваного та невідповідального партнера. Крім цього, дефолти досить часто супроводжуються зміною державної влади, яка була неспроможною впоратися з ситуацією, пониженням рівня життя населення країни, крахом банківської системи, відтоком капіталів з країни, а також масовими банкрутствами та відмовою від взятих на себе зобов'язань.

Яка ж роль та місце української дипломатії у подоланні фінансово-економічної кризи? Можна виділити ряд наступних основних напрямів роботи МЗС України за умов фінансової кризи.

1. Активізація діяльності на напрямі якнайширшого залучення механізмів та інституцій ООН до боротьби з глобальними фінансово-економічними проблемами. Зокрема, фінансова криза вказала на те, що існуюча архітектура міжнародної фінансової системи та Бретон-Вудських інститутів неефективна та потребує значної модернізації. Під час обговорення шляхів її модернізації необхідним є забезпечення участі усіх без виключення країн, особливо тих, які найбільше постраждали від наслідків фінансової кризи, зокрема України. За участю України та інших зацікавлених держав, Генеральній асамблеї ООН необхідно конструктивно спробувати сформувати загальне бачення того, як міжнародна спільнота могла б

Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко під час зустрічі з послами країн "Великої сімки", керівництвом представництва Єврокомісії та Міжнародного валютного фонду в Україні, в Києві 30 березня 2009 р. В ході зустрічі Юлія Тимошенко заявила про те, що Кабінет міністрів України створив робочу групу з доопрацювання законопроекту про закупівлю товарів і послуг за державні кошти. Цей законопроект був направлений до Верховної Ради в пакеті антикризових законопроектів. Фото POOL / УНІАН

використовувати механізми ООН для відпрацювання загальних заходів реагування на виникнення фінансових криз, в тому числі й з урахуванням ролі та місця Економічної і соціальної ради ООН (ЕКОСОР), яка потенційно може стати центральним міжнародним органом, який підтримуватиме міжнародну фінансову та економічну безпеку чи здійснюватиме фінансову дипломатію.

2. Активізація переговорів з ЄС стосовно укладення нової посиленої Угоди про асоціацію між Україною та ЄС на заміну Угоди про партнерство та співробітництво та вирішення питання створення Україною поглибленої та всеосяжної Зони вільної торгівлі з країнами-членами ЄС.

3. Сприяння розвитку національної економіки, що за умов глобалізації неможливо без широкої участі в системі міжнародних світогосподарчих зв'язків. У цьому контексті необхідним є запровадження послідовних системних заходів, спрямованих на вирішення основних завдань у сфері створення сприятливих для України зовнішніх передумов для модернізації економіки України, забезпечення її переходу на інноваційний шлях розвитку, підвищення рівня життєдіяльності громадян нашої держави, забезпечення конкурентоспроможності товарів українського виробництва на міжнародних та іноземних ринках. З цією метою вкрай необхідним є напрацювання потенціалу диверсифікації української присутності в сфері міжнародної торгівлі, передовсім шляхом надання всебічного сприяння вітчизняному бізнесу в розвитку традиційних та освоєнні нових ринків передовсім наукоємної продукції та товарів з високим ступенем обробки.

4. Підвищена увага має приділятися протидії дискримінації вітчизняного бізнесу за кордоном. На жаль, в останній час з боку ряду іноземних країн та міжнародних об'єднань активізувалися випадки некоректного застосування антидемпінгових, захисних та компенсаційних заходів, надання незаконних субсидій, порушення прав інтелектуальної власності, невиконання технічних стандартів. Загалом же, МЗС України має сприяти прийняттю взаємовигідних рішень у вказаному напрямі та вирішенню спірних питань з використанням політико-правових важелів.

5. Необхідність стабілізації ситуації та подальшого забезпечення зростання розвитку економіки України, збільшення об'ємів іноземних капіталовкладень в нашу державу потребують підвищеної уваги до ефективної роботи МЗС України, спрямованої на покращення інвестиційного клімату України на міжнародній арені, залучення закордонних стратегічних інвесторів, покращення інвестиційного іміджу України за кордоном. Станом на 1 січня 2009 року в Україну, за даними Держкомстату України, було інвестовано 35,7 млрд. доларів США (для порівняння: станом на 1 січня 2008 року – 29,5 млрд., на 1 січня 2007 року – 21,2 млрд., на 1 січня 2006 року – 16,4 млрд. доларів США). Головними інвесторами при цьому стали Республіка Кіпр (21,5%), Німеччина (17,9%), Нідерланди (8,9%), Австрія (6,8%), Сполучене Королівство (6,4%) та Російська Федерація (5,2%). Україною ж, за тією ж інформацією, було інвестовано за кордон станом на 1 січня 2009 року 6,2 млрд. доларів США (для порівняння: станом на 1 січня 2008 року – 6,2 млрд., на 1 січня 2007 року – 221,5 млн., на 1 січня 2006 року – 218,2 млн. доларів США). Головними реципієнтами українських інвестицій є Республіка Кіпр (94%), Російська Федерація (1,6%), Польща (0,8%) та деякі інші країни [14].

У ході міжнародної конференції "Україна в концепції Східного партнерства", у Києві 26 березня 2009 р. Голова парламентського комітету з питань європейської інтеграції Борис Тарасюк сказав, що в разі, якщо Європейський Союз не перегляне питання щодо фінансування політики Східного партнерства, то ця ініціатива залишиться лише ідеологічним проектом. Він зазначив, що загалом Європейська комісія виділила 600 млн. євро для шести країн на 4 роки в рамках політики Східного партнерства.Б. Тарасюк порівняв цю цифру з цифрами, виділеними для інших країн, які не є кандидатами на вступ до ЄС. Зокрема, Сербії виділено 194,8 млн. євро, Албанії – 81,2 млн. євро, Туреччині майже стільки ж, скільки на шість країн на 4 роки, тобто 566 млн. євро. При цьому Україна зацікавлена в тому, щоб разом з Європейським Союзом розробляти спільні інноваційні та амбітні проекти. В Україні покладали великі надії на ініціативу Східного партнерства, оскільки вважали недостатньою і навіть деякою мірою концептуально шкідливою європейську політику сусідства.

На фото: **на конференції виступає старший науковий співробітник Датського інституту міжнародних досліджень, експерт Центру європейських політичних студій Фабріціо Тассінарі.** Фото УНІАН

6. Створення при МЗС України дорадчого органу – Центру прикладної дипломатії, головною метою функціонування якої стане забезпечення координації з вітчизняним діловим співтовариством. При цьому, практична діяльність новоствореного Центру повинна здійснюватись шляхом дипломатичного практичного та науково-методологічного супроводу конкретних проектів, забезпечення недискримінаційних умов реалізації інвестиційних проектів українських компаній за кордоном. Крім цього, Центром на постійній основі має надаватися отримувана від закордонних дипломатичних представництв України правова, економічна та комерційна інформація стосовно стану закордонних ринків та компаній, здійснювалася б взаємодія з громадськими об'єднаннями бізнесменів в країнах, зацікавлених у розвитку торговельно-економічних зв'язків з Україною.

7. Запровадження заходів, спрямованих на отримання постійного членства України у найвпливовіших міжнародних організаціях економічного спрямування, зокрема, Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) – міжнародної економічної організації розвинених країн, які визнають принципи представницької демократії та вільної ринкової економіки. Членами організації на даний час є 30 країн, зокрема, США, Японія, Австралія,

Канада, Туреччина, Північна Корея, Мексика та більшість країн-членів ЄС. Російська Федерація, Естонія, Словенія, Ізраїль та Чилі є кандидатами для наступного розширення ОЕСР.

8. Активізація співробітництва з міжнародними фінансово-кредитними організаціями, зокрема, ЄБРР, МВФ, Світовим банком, Міжнародною фінансовою корпорацією. Зокрема, загальний обсяг діяльності лише ЄБРР у рамках 170 проектів в Україні на початок 2009 року становив 4,1 млрд. євро. При цьому, минулого року обсяг інвестицій банку виріс на 29,1% порівняно з 2007 роком – до рекордно високих 835 млн. євро [15].

В свою чергу, американський економіст, лауреат Нобелівської премії з економіки Джозеф Стігліц, аналізуючи причини фінансових криз 1990–2000 років у країнах, що розвиваються, вбачав їх у помилках міжнародних фінансових інститутів, особливо МВФ. «Залишається мало сумнівів у тому, – писав він у своєму дослідженні на тему «Глобалізація: тривожні тенденції», – що політика МВФ і міністерства фінансів [США] сприяла створенню підґрунтя, на якому зростала можливість криз» [16].

9. Активізація участі України в організаціях регіонального економічного співробітництва, зокрема, в рамках функціонування СНД, ОЧЕС та ГУАМ.

10. Разом з Мінекономіки України терміново вжити заходів з ліквідації від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі товарами, стримування зростання імпорту та підтримки експорту. Лише у 2008 році, за даними Держкомстату України, воно становило 18,5 млрд. доларів США [14]. З цією метою в рамках положень СОТ необхідно переглянути ставки митних зборів на імпортовані товари в бік збільшення; запровадити систему квот на ввезення в Україну товарів, аналоги яких виробляються в Україні; заборонити кредитування будь-яких імпортних закупівель, крім продовольчих товарів у разі їх дефіциту в Україні; розглянути питання про тимчасове кредитне дотирування експортних виробництв для компенсації від'ємної різниці між собівартістю і ціною на зовнішніх ринках експортованої продукції – за наявності в підприємства програм зниження витрат і розширення збуту сировини і комплектуючих для експортних машинобудівних виробництв тощо.

Запровадження вищеперерахованих заходів разом із запровадженням раціональної внутрішньої економічної політики та стабілізацією внутрішньополітичної ситуації в країні дозволить вивести Україну із кризового стану та стане поштовхом для забезпечення усталеного динамічного розвитку її економіки.

Завершити ж дану статтю хотілося б словами віцепрезидента Світового банку (регіон Європи та Середньої Азії) Шигео Катцу з його статті українському тижневику «Дзеркало тижня»: «Україна є ключовою ланкою між Сходом і Заходом. Вона зберігає величезний економічний потенціал, маючи кваліфіковану і порівняно дешеву робочу силу, міцні транспортні зв'язки з Європою, Росією та Близьким Сходом, багаті природні ресурси. Її все ще не насичений внутрішній ринок залишається величезним. Розумні інвестори знайдуть тут широкі можливості» [17].

Зустріч т.в.о. Міністра закордонних справ України В.Хандогія з Послом США в Україні Вільямом Тейлором з нагоди завершення його дипломатичної місії в Україні

29 квітня заступник Міністра закордонних справ України К.Єлісєєв провів зустріч з Трійкою послів держав-членів ЄС у складі Посла головуючої в ЄС Чехії, Глави Представництва Європейської комісії в Україні та Посла Швеції в Україні. Головну увагу було присвячено змістовному наповненню саміту держав-учасниць Східного партнерства 7 травня ц.р. у Празі.

Перелік використаних джерел

12. Chinese Government's Official Web Portal [електронний ресурс] / Job Fairs Held for Unemployment Migrant Workers // режим доступу до матеріалів - http://english.gov.cn

13. Національний банк України [електронний ресурс] / Бюлетень № 12/2008 (189) // режим доступу до матеріалів – http:// www.bank.gov.ua

14. Державний комітет статистики України [електронний ресурс] / Статистична інформація//режим доступу до матеріалів – http://ukrstat.gov.ua

15. European Bank for Reconstruction and Development [електронний ресурс] / Ukraine. Country Factsheet // режим доступу до матеріалів – http://www.ebrd.com

16. Стиглиц Дж.Ю. «Глобализация: тревожные тенденции» /Пер. с англ. и примеч. Г.Г. Пирогова. М.: Мысль, 2003. – 300 С.

17. Ш.Катцу. «Долаючи кризу» [електронний ресурс] / «Дзеркало тижня» від 29.11.2008 року № 45 // режим доступу до матеріалів. – http://www.dt.ua